

مرجعیت اثر گذار
بررسی سیره مرجع عالی قدر
آیت الله العظمی سید ابوالحسن موسوی اصفهانی

سید ضیاء ضیاء الدین
بازگردان: حسین شهر خرقانی

مرجعیت اثر گذار

بررسی سیره مرجع عالیقدر

آیت الله العظمی سید ابوالحسن موسوی اصفهانی

ناشر: مؤسسه فرهنگی دین پژوهی بشر/ نویسنده: سید ضیاء ضیاءالدین/
مترجم: حسین شهر خرقانی/ نظارت و بازبینی: علی باقری فر/ ویراستار: امیرعباس
جماعت ملک/ حروفچین و صفحه آرا: مجید زندی/ طرح جلد: محمدقاسم احمدی/
لیترگرافی، چاپ و صحافی: چاپ باقری/ نوبت چاپ: اول/ شمارگان: ۱۰۰۰ /
قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

نشانی: تهران، خیابان شریعتی، خوابان خواجه عبدالله انصاری، خیابان مدائن، کوچه اتاکیه،

کوچه علامی شرقی، پلاک ۱۴ (جدید)، واحد ۵

تلفن: ۲۱۸۶۶۰۵۹ وب سایت: www.boshraa.ir

قم: خیابان ۹ دی (باجک)، کوچه ۷۷، پلاک ۱۲۷

سرشناسه: سید ضیاء ضیاءالدین

عنوان و نام پدیدآورنده: مرجعیت اثر گذار، سید ضیاء ضیاءالدین

بازگردان: حسین شهر خرقانی

مشخصات نشر: تهران، مؤسسه فرهنگی دین پژوهی بشر، ۱۳۹۲

مشخصات ظاهری: ۲۶۰ ص

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۰۸-۳۷-۹

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: اصفهانی، ابوالحسن، ۱۲۴۶-۱۳۲۵

موضوع: مجتهدان و علما، عراق

موضوع: سرگذشتنامه

رده بندی کنگره: BP-۱۵۳/۵- الف ۶ ض ۴۱، ۹۳ ۱۳۹۱

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۳۹۲۴

شماره کتابشناسی ملی: ۳۰۴۸۹۰۴

فهرست

۷	مقدمه
۱۳	فصل اول: سیره اعجازیه
۳۷	فصل دوم: ۴۰ سال جهاد
۱۰۷	فصل سوم: شخصیت سیاسی
۱۹۳	فصل چهارم: چگونه انسانی بزرگ شد
۲۲۹	فصل پنجم: آخرین منزل، فاجعه درگذشت
۲۴۳	عکس‌ها، مدارک و اسناد
۲۵۹	منابع و مآخذ

مقدمه

تاریخ سرچشمه حال و آینده است و افراد موفق در زندگی، آنانی هستند که آسیراهی بین این چشمه و زمان خود می‌زنند؛ چرا که نه تنها درس‌های تاریخ بسیار تکرار می‌شوند، بلکه تاریخ بسان چشمه‌ای است که خشک نمی‌گردد.

تجربه‌ها، خلاصه همان درس‌های تاریخند، به گونه‌ای که امیرالمؤمنین علی (ع) می‌فرمایند: «در تجربه‌ها دانشی است جدید».

بنابراین بررسی و مطالعه تجارب گذشتگان، بهترین مددیار ما در عرصه جدال حق با باطل است.

عظمت، یکی از مصادیق تاریخ اسلامی است و تأمل در عظمت، یعنی الهام گرفتن از معانی و ارزش‌های والای آن.

امروزه که آتش مقابله با اسلام شعله‌ور گشته و جریان‌های ضد اسلامی تاخت و تاز وسیعی یافته‌اند مسلمانان هم جز میراث بزرگان و اندیشه و تجربه‌ها و ارشادهای اولین رهبران خود، سرمایه‌ای ندارند؛ پس چه نیکوست که کمی به عقب بازگردند؛ آنجایی که تاریخ آنان لبریز از قهرمانی‌ها، افتخارات و تجربه‌های بی‌نظیر و گران‌قدر است.

البته چه بهتر است که این بازگشت به پیشینه خویش، فقط از روی شناگویی افتخارات پدران و گذشتگان نباشد، بلکه از این طریق درس‌ها و عبرت‌هایی به دست آید که یاری‌رسان آنان در هضم و درک مرحله پیش رویشان باشد.

تاریخ شیعه، بزرگان بسیاری به خود دیده است؛ مخصوصاً کسانی که نامشان با رهبری امت اسلامی گره خورده است. آنانی که همچون چراغ و مشعلی برای امت نور افشانی می‌کردند و هدایتگر مردم به راه صلاح و درستی و تحول - با وجود جدال‌های مختلف و سخت - بودند.

در طی بیش از ده قرن گذشته، که با تحولات و دگرگونی‌های بسیاری همراه بوده است؛ مرجعیت شیعه، جایگاهی منحصر به فرد و روشن در تاریخ داشته است و چه بسا بارزترین مشخصه این تاریخ لبریز از قهرمانی‌ها و فداکاری‌ها، همان سایه پربرکت مراجع باشد که بر عرصه زندگی امت و رویدادهای عصر آنان گسترده بوده است. از این روست که ما شاهد لحظات و اتفاقاتی در این گذار تاریخی هستیم، که تا سال‌های متمادی و طولانی و گاهی تا قرن‌ها بر واقعیت امور اثر گذار بوده است.

هنگامی که به نقش شخصیت‌های تاریخی در این رویدادها و اتفاقات مراجعه می‌کنیم، خواهیم یافت که آنان در شکل‌گیری این رویدادها سایه گسترانیده و همچون خود این رویدادها، در ذهن امت و مردم منقوش گشته‌اند. از این رو، تاریخ تشیع حقیقتی را ثبت کرده است که عموم مورخان و نویسندگان منصف - خواه از اجانب و خواه از اسلام گرایان - توانسته‌اند از کنار آن بدون تحقیق و تحلیل و بررسی عبور نمایند؛ و آن حقیقت، بدون تردید «جایگاه مرجعیت در زندگی عموم مردم و همچنین نقش آنها در تحولات سیاسی و رویدادهای در حال تغییر اجتماعی بوده است».

در هر عصری که حوزه‌های علمیه مرجعیتی ایجاد نمود که در متن جامعه و امت اسلامی قرار گرفته و تمام همت و تلاش خود را در عرصه مقابله با

تهدیدات و فشارهای مختلفی مصروف داشته است که مسلمانان با آن مواجه بوده‌اند، آن عصر لبریز از پیروزی‌ها و وقایعی بوده است که سرانجامش، تأیید و تحقق حقوق مردم و رفع ظلم و بی‌عدالتی از سر آنان شده است.

بنابراین مرجعیت به منزله محور آسیاب در امت بوده و حوادث و اتفاقات در سایه اثرپذیری از مرجعیت تعریف می‌شود....

با توجه به آنچه عنوان شد، امروزه ما به شدت نیازمند بررسی زندگانی آن بزرگانی هستیم که با جهاد و علم خود، تاریخی مملو از قهرمانی‌ها و فداکاری‌ها را رقم زدند.

شاید بتوان گفت که این نیاز در دو عامل اساسی نهفته است:

۱. شناخت صفحاتی روشن از تاریخ اسلام
۲. شناخت ارزش‌های پیروزی و پیشرفت

البته به همان اندازه که ما نیازمند این بررسی‌ها هستیم، عرصه جهانی را نیز محتاج این مسئله می‌دانیم، و این ناشی از اجماعی است که در حق این بزرگان و همچنین در حق تاریخ درخشان اسلام شده است.

کتاب حاضر، تلاش برای تعمق در شخصیت تاریخی و کم‌نظیری است که با سیره و زندگی خود، «مرجعیت اثرگذار» را عینیت بخشید؛ شخصیتی که برای معاصران وی ناآشنا نیست، اما قلم‌ها و نوشته‌ها او را نشناختند مگر در مواردی اندک.

همانا این شخصیت، مرجع بزرگ دینی (در زمان خودش)، آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی (قدس سره الشریف) است.

این کوشش، بازخوانی صفحاتی است از: «تاریخ عراق جدید؛ قرائتی از تاریخ مرجعیت ماندگار؛ تاریخ جنبش‌های اسلامی؛ تاریخ جهاد سیاسی علیه قدرت‌های استعماری و همچنین بیان لحظات پر اهمیت و حیاتی در فهم و درک زمان حال و آینده».

در این تحقیق تلاش شده است تا روش کار به گونه‌ای باشد که هم نمایانگر روح تحلیل و بررسی باشد و هم ما را در درک عوامل حیاتی در نظام ولایی مطلوب یاری رساند.

در فصل اول این تحقیق، سیره مختصری از زندگانی آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی (رحمة الله علیه) آمده است. در فصل دوم، کوشیده‌ایم که به ابعاد مختلف زندگی جهادی این چهره مشهور، در طول عمر شریفش پردازیم. در فصل سوم، منحصراً به شخصیت سیاسی آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی پرداخته شده است.

در فصل چهارم، نظری گذرا به سیره و زندگی مرجع بزرگ جهان تشیع در دهه سوم و چهارم قرن گذشته انداخته‌ایم و فصل پنجم، تصویرگر «فاجعه وفات» ایشان به همراه عبرت‌ها و درس‌های ارزشمند آن است.

بر خود لازم می‌دانم از همه کسانی که در تکمیل این تحقیق مرا یاری نموده اند تشکرفراوان نمایم. به‌ویژه مرجع بزرگ و عالیقدر آیت الله العظمی سید محمد شیرازی (قدس سره الشریف) که کمک بسیاری در تکمیل این تحقیق داشته‌اند. همچنین قدردانی می‌شود از حجت الاسلام سید عبد الحمید اصفهانی (نوه آیت الله سید ابوالحسن اصفهانی)، کسی که اطلاعات مهمی

درباره آن بزرگوار ارائه کرد و نیز سپاس فراوان از استاد علاء الزییدی که با بازبینی کتاب، ملاحظات ارزشمندی را گوشزد نمودند؛

این تحقیق با شاکله مختصر آن، تلاش ناچیزی است در نگارش گوشه‌ای از تاریخ امت اسلامی. امید است که از این طریق و همچنین با تلاش فرزندان مخلص امت اسلامی، در خیزش فرهنگی و آمادگی برای آینده شریک باشیم.

و ماذلک علی الله بعزیز، و علیه قصد السییل

والحمد لله رب العالمین والصلاة والسلام علی خاتم الانبیاء والمرسلین

و علی آله الطیبین الطاهرین.

ضیاء ضیاءالدین

جمعه ۱۳ رجب ۱۴۱۱ (ه. ق)

۱ فبرایر (شباط) ۱۹۹۱ (م)